

„Síly rychlé reakce NATO: vznik, vývoj a problémy konceptu“

1. Obsah a struktura práce

Práce se věnuje vzniku a vývoji projektu sil rychlé reakce Severoatlantické aliance (*NATO Response Force*). Svůj záměr autor charakterizuje takto: „Cílem této práce je Síly rychlé reakce představit a na jejich příkladě demonstrovat, jakým způsobem se Severoatlantická aliance konkrétně vypořádává s výzvami nového století.“

V Úvodu své práce autor vysvětluje, že se hodlá věnovat projektu NRF z dvojí perspektivy:

- *Historicko-empirickému* popisu vzniku konceptu NRF; popisu jeho postupné akceptace na úrovni klíčových členských zemí NATO i na celooalianční úrovni; procesu jeho implementace.
- *Analýze a hodnocení* fungování NRF; identifikaci nedostatků a problémů, které s konceptem NRF a jeho implementací souvisí.

Práce je rozdělena za sedm částí, přičemž první částí je Úvod, šestou částí je Závěr a sedmou částí jsou Přílohy, obsahující kromě použitých pramenů a literatury chronologický přehled vývoje NRF, přehled dosavadních operací NRF a slovník používaných zkratk a pojmů.

Druhá část práce se věnuje historickému popisu vzniku konceptu NRF na akademické půdě a jeho postupnému prosazení nejprve v Pentagonu a v americké administrativě a následně i mezi evropskými členskými státy Aliance.

Třetí část se zabývá peripetemií implementace konceptu NRF, která byla zahájena po pražském summitu NATO v listopadu 2002 a formálně vyvrcholila uvedením systému NRF do plné operační schopnosti na řížském summitu v listopadu 2006.

Čtvrtá část se podrobně zabývá analýzou problémů souvisejících s implementací projektu NRF (nedostatečný počet nabízených jednotek, nevyhovující systém financování, potenciální konflikt s projektem ERF, nevyhovující politický a legislativní proces v řadě členských zemí, nejasnosti ohledně využití NRF).

Pátá část se věnuje historii, současnosti a budoucnosti zapojení ČR a některých jejích sousedů do projektu NRF a identifikuje silné a slabé stránky české účasti.

Klady práce

Práce je dobře a srozumitelně napsaná. Je rovněž dobře rozvržená – její struktura je logická a přehledná. Po formální stránce jí nelze prakticky nic vytknout, kromě několika překlepů a drobných omylů (např. „petersburské úkoly“ místo správného „petersberské úkoly“). Citační odkazy jsou s výjimkou části 2.1. (viz níže) v pořádku a dostatečně časté.

Autor v práci prokazuje velmi dobrou znalost problematiky NRF a schopnost jasně analyzovat a vysvětlit klíčové aspekty celého procesu vzniku a implementace konceptu.

Zajímavá a velmi dobře zpracovaná je zejména čtvrtá část, ve které autor a přesvědčivě vysvětluje ty nejzásadnější nedostatky, které musí iniciativa NRF překonat, aby naplnila cíle, se kterými byla vyhlášena.

V této souvislosti je zvláště zajímavé a autorem dobře analyzované napětí mezi dvěma hlavními cíly projektu – na jednu stranu co nejrychleji poskytnout NATO efektivní nástroj pro zvládání nových bezpečnostních hrozeb, a na druhou stranu využít projektu NRF jako katalyzátoru postupné reformy evropských ozbrojených sil s úmyslem překonat euro-americký *military capability gap*. Zatímco dosavadní plnění prvního cíle autor hodnotí značně kriticky, v souvislosti s druhým cílem nachází povzbudivé výsledky.

Analýza kladů a nedostatků zapojení ČR do NRF a zejména srovnání ČR s Německem a Slovenskem jsou velmi dobře zpracovány a poskytují zajímavý pohled na vývoj projektu NRF a na problémy s ním spojené.

Nedostatky práce

Práce Petra Zlatohlávka bohužel postrádá propracovanější teoretické ukotvení. Chybí jí také zasazení do širšího kontextu debaty o evropské bezpečnosti a o transformaci NATO po studené válce, do které problematika NRF spadá.

Autor sice svoji práci (v části 2.1.) zahajuje krátkým přehledem proměn v euroatlantickém bezpečnostním prostředí po skončení studené války, dle mého názoru je však tato problematika zpracována nedostatečně a málo podrobně. Název této části sice zní „Bezpečnost: redefinice pojmu“, ale skutečná reflexe posunů v evropském bezpečnostním diskursu zde chybí (horizontální a vertikální rozšíření pojetí bezpečnosti, analýza „nových hrozeb“). Tato část rovněž zcela postrádá odkazy na použité zdroje.

V práci jsou jen velmi zběžně naznačeny některé zásadní debaty související s přeměnami euroatlantického bezpečnostního prostředí a bezpečnostní politiky. Přitom se často úzce týkají projektu NRF a jejich podrobnější rozpracování by jej pomohlo zařadit do

žádoucího širšího kontextu teoretického a politického bezpečnostního diskursu. Zde mám na mysli například problematiku „revoluce ve vojenství“, diskusi o legalitě a legitimitě „out-of-area“ operací, otázku transatlantické „threat perception gap“ či téma „kolektivní obrana versus kolektivní bezpečnost“. Zpracování těchto témat samozřejmě nebylo samostatným cílem práce, ale jejich podrobnější reflexe by lépe pomohla tomu, aby čtenář porozuměl kontextu a logice projektu NRF.

Celkové hodnocení práce

Autor ve své práci prokazuje vynikající znalost problematiky vzniku a implementace konceptu NRF a relevantních aspektů, které s tímto procesem souvisí. Velmi dobře analyzuje nedostatky procesu implementace a sporné či konfliktní cíle s projektem spojované. Poskytuje tak přehledný a informativní úvod do problematiky NRF, navíc založený na relevantní bibliografii.

I přes výše zmíněnou absenci širšího teoretického kontextu projektu NRF proto doporučuji rigorózní práci Petra Zlatohlávka k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“.

Jan Jireš

Praha, 26. listopadu 2007

